

Vaclavo III (1289–1306) Prahos grašis

Pavadinimas	Vaclavo III (1289–1306) Prahos grašis
Muziejus	Lietuvos dailės muziejus
Fondas	pagrindinis
Tipas	moneta
Sritys	menas, numizmatika
Pirminės apskaitos numeris	LDM ED 169017
Inventorinis numeris	LDM TN 23762
Matmenys	skersmuo – 26,7 mm
Medžiagos	sidabras
Sukūrimo data	1300–1350 m.
Sukūrimo vieta	Čekija
Sukūrimo stilius ir periodas	gotika (Europoje)
Gamintojas (-jai)	Kutna Hora kalykla

Ekspionato aprašymas

Čekijos (Bohemijos) Karalystės sidabrinė moneta – Prahos grašis. AVERSAS: centre nepilnai išlikusi karūna. Aplinkui, dviem lankais, fragmentiškai išlikusi lotyniška legenda gotišku šriftu. Išoriniame lanke: „TIA“ (DEI DRATIA), vidiniame: „ZLAVS“:“(WENCEZLAVS). REVERSAS: centre nepilnai išlikusi Čekijos karalystės (1198–1918) herbo figūra – šėlstantis sidabrinis liūtas dvišake uodega ir auksine karūna. Aplinkui, vaizdulio pakraščiu, legendos fragmentas: „AGE“ (PRAGENSES). Prahos grašius apie 1300 m. pradėjo kaldinti čekų karalius Vaclavas II Bohemijos istoriniame regione, Kutna Horoje įsteigtoje monetų kalykloje. Jie greitai paplito Centrinės bei Rytų Europos šalyse ir tapo savo rūšies „tarptautiniu pinigų“. XIV a. viduryje šie grašiai įsigalėjo ir LDK. Čia jie kursavo tarp „Lietuviškų ilgųjų“ (kapų) ir pirmųjų kaltinių monetų (denarų). Vienas Prahos grašis svėrė apie 3,7 g ir prilygo dešimčiai Vytauto denarų. Vieną lietuvišką kapą pagal perkamąją galią ir svorį sudarė 60 Prahos grašių. Prahos grašiai LDK pinigų apyvartoje išliko iki XV a. pabaigos, kai valdant Aleksandrui Jogailaičiui (1492–1506) Vilniuje buvo atidaryta monetų kalykla. Aprašytoji moneta, nors jos vaizdujyje ir neišlikęs pilnas valdovo vardas, priskirtina Vaclavui III, kadangi 1986 m. Vilniaus Arkikatedros požemių archeologinių tyrimų ji metu buvo rasta kartu su kita, įvardinta šio valdovo moneta (inv. Nr. TN–23761). Moneta konservuota Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centre.

Aprašė Linas Bubnelis